

MINISTER
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, dnia 26 listopada 2019 r.

DUS.III.5001.75.2019.WB

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, działając na podstawie art. 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2017 r. poz. 1123), zawiadamia, że Pana petycja z dnia 26 sierpnia 2019 r. w sprawie zmiany sposobu liczenia składek na ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne dla przedsiębiorców, została rozpatrzona negatywnie.

Uzasadnienie

Petycja przekazana drogą elektroniczną w dniu 26 sierpnia 2019 r. do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zawiera wniosek w sprawie zmiany sposobu liczenia składek ZUS dla przedsiębiorców - poprzez zmianę zasad ustalania podstaw naliczania składek i obniżenie ich odpowiednio w przypadku ubezpieczenia społecznego do 40% (z obecnych 60%), a zdrowotnego do 50% (z obecnych 75%).

Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym, a tym samym ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne reguluje ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 300, z późn. zm.). Artykuł 6 ustawy określa krąg osób fizycznych objętych obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są m.in. osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność, chyba, że zachodzą okoliczności wyłączające ten obowiązek (np. zbieg tytułów do ubezpieczeń lub posiadanie ustalonego prawa do emerytury).

Obowiązek ubezpieczeń społecznych takich osób istnieje od wielu lat. Osoby prowadzące pozarolniczą działalność podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom

emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. *Prawo przedsiębiorców*. Ubezpieczenie chorobowe ma dla nich charakter dobrowolny.

Odnosząc się do postulatów zawartych w petycji zauważyć należy, że podstawa wymiaru składek osób prowadzących pozarolniczą działalność, w wysokości 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego, została skalkulowana na tym poziomie w celu umożliwienia otrzymania odpowiedniej wysokości przyszłych świadczeń, nie niższych niż najniższe emerytury i renty gwarantowane ustawowo.

Należy bowiem brać pod uwagę, że kwoty podstawy wymiaru składek rzutują bezpośrednio na wysokości obliczanych od tych kwot świadczeń (emerytur, rent, świadczeń rehabilitacyjnych, zasiłków chorobowych, macierzyńskich i opiekuńczych). Niskie składki lub ich brak rzutują bezpośrednio na wysokość przysługujących świadczeń lub w skrajnych przypadkach na brak prawa do tych świadczeń. Dotyczy każdej sytuacji nieopłacenia składek.

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, kierując działem zabezpieczenie społeczne, stoi na straży systemu ubezpieczeń społecznych i ma na względzie konieczność zapewnienia osobom ubezpieczonym odpowiednich świadczeń. Stanowi to podstawowy cel systemu ubezpieczeń społecznych.

Resort pracy każdorazowo zwraca przy tym uwagę na wynikający z konieczności opłacania składek poziom świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Nie istnieje bowiem możliwość wliczenia do podstawy wymiaru świadczeń z ubezpieczeń społecznych jakichkolwiek kwot, od których nie zostały opłacone składki na te ubezpieczenia.

Nieopłacenie składek lub opłacanie ich od zmniejszonej podstawy wymiaru, umniejsza zatem kompensacyjną rolę świadczeń z ubezpieczeń społecznych, a rolą tych świadczeń jest właśnie kompensacja, czyli zastąpienie dochodów z pracy zarobkowej utraconych w związku z okresową lub stałą niezdolnością do pracy z powodu choroby, macierzyństwa, niepełnosprawności, podeszłego wieku oraz śmierci ubezpieczonego lub świadczeniobiorcy ZUS.

Niezależnie od powyższego należy wskazać, że praktyczne funkcjonowanie systemu ubezpieczeń społecznych jest przedmiotem stałych analiz pod kątem wyboru jak najtrafniejszych rozwiązań przy zmieniających się realiach społecznych.

Warto w tym miejscu przypomnieć, że przychodowa zasada ustalania podstawy wymiaru składek, która do końca 2018 r. była właściwa jedynie dla osób wykonujących pracę najemną - została dodatkowo wzmocniona od 2019 r. poprzez rozciągnięcie jej obowiązywania na osoby osiągające przychody z działalności gospodarczej nie większe niż 30-krotność minimalnego wynagrodzenia w skali rocznej, na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *o zmianie niektórych ustaw w celu obniżenia składek na ubezpieczenia społeczne osób fizycznych wykonujących działalność gospodarczą na mniejszą skalę* (Dz. U. z 2018 r., poz. 1577).

Jednocześnie pragnę nadmienić, że kwestia zasad naliczania podstawy wymiaru składek osób prowadzących pozarolniczą działalność jest jednocześnie przedmiotem dalszych regulacji zawartych w projekcie kolejnej ustawy opracowanej przez Ministerstwo Rozwoju. Postęp prac legislacyjnych w tym zakresie można śledzić na stronach internetowych Rządowego Centrum Legislacji pod pozycją UD576.

Biorąc pod uwagę zawarte w petycji stwierdzenia o znacznym obciążeniu finansowym, jakie stanowi konieczność regulowania należności z tytułu składek w obecnej wysokości, warto przypomnieć, że dla przedsiębiorców, którzy mają okresowe trudności w uregulowaniu składek lub zadłużenia powstałego z tytułu składek, przewidziane jest rozwiązanie w postaci odroczenia terminu płatności albo rozłożenia spłaty zadłużenia na raty.

Spłata należności w układzie ratalnym stanowi dogodną ulgę ponieważ od należności rozłożonych na raty począwszy od dnia następnego po dniu złożenia wniosku nie nalicza się odsetek za zwłokę. W okresie tym ustala się opłatę prolongacyjną stanowiącą 50% stawki odsetek za zwłokę, obowiązującej w dniu zawarcia umowy. Dodatkowym atutem tego rozwiązania jest zawieszenie postępowania egzekucyjnego bądź nie wdrażanie egzekucji w odniesieniu do należności objętych umową ratalną. Każdy wniosek o udzielenie ulgi rozpatrywany jest przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych indywidualnie, a rozstrzygnięcie w sprawie podejmowane jest po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego i analizie zasadności żądania strony. Dokonanie takiej analizy wymaga jednak przedłożenia przez wnioskodawcę dokumentacji obrazującej jego aktualną sytuację finansową. Każdy przedsiębiorca obciążony zadłużeniem z tytułu składek ma więc możliwość wystąpienia do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z wnioskiem o udzielenie ulgi w formie odroczenia terminu płatności lub układu ratalnego. Pomocą we wstępnej ocenie, czy w przypadku konkretnego przedsiębiorcy zachodzą przesłanki do zastosowania jednej z ww. ulg, a następnie w skompletowaniu oraz wypełnieniu niezbędnych dokumentów służą

zainteresowanym powołani w Zakładzie doradcy ds. ulg i umorzeń. Wykaz placówek, w których funkcjonuje stanowisko doradcy ds. ulg z numerami telefonów, pod którymi można umówić się na spotkanie z doradcą został zamieszczony na stronach Zakładu: www.zus.pl.

Ponadto każdy przedsiębiorca niezatrudniający pracowników ma prawo na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. *Prawo przedsiębiorców* - czasowo zawiesić swoją działalność gospodarczą i wówczas zawieszony jest także obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia społeczne. Nie jest przy tym powiedziane, że prowadzenie działalności gospodarczej jednoosobowo musi być w każdym przypadku równoznaczne z mniejszą skalą działalności i dochodów z niej pochodzących, bowiem na pozycję danej firmy na rynku i jej dochodowość wpływa szereg różnych czynników, a o okresowym braku płynności finansowej firmy czy przedsiębiorcy może zdecydować nawet jeden czynnik - np. czasowy zator płatniczy po stronie kontrahentów lub klientów. Jest to zatem rozwiązanie dedykowane dla wszystkich przedsiębiorców niezatrudniających pracowników, bez względu na pozycję rynkową i przeciętną dochodowość ich firmy.

Jednocześnie pragnę wskazać, że zasady ubezpieczenia zdrowotnego i opłacania składek na to ubezpieczenie, określone są przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. *o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych* (Dz. U. z 2018 r. poz. 1510, z późn. zm.) należącej do zakresu właściwości Ministra i Ministerstwa Zdrowia.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o petycjach, sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

